

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1997, vuodelta 1997 perittävästä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta ja työttömyyskassalain 29 §:n muuttamisesta ja 25 ja 30 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että työnantajilta vuonna 1997 perittävä työttömyysvakuutusmaksu porrastettaisiin työnantajan maksamisen työpalkkojen mukaan siten, että maksu olisi 1 % palkkasumman ensimmäisen viiden miljoonan markan osalta ja tämän ylittävältä osalta 4 %.

Esityksessä ehdotetaan myös, että työ- tai virkasuhteessa taikka muussa palvelussuhteessa olevat henkilöt osallistuvat myös vuonna 1997 työttömyysturvan ja työeläkelisien kustantamiseen työttömyysvakuutusmaksulla, jonka suuruus olisi vuonna 1997 vuositasolla 1,5 % veron ennakoperinnän alaisesta palkasta. Maksun arvioidusta tuotosta käytettäisiin 80 milj. markan ylittävältä osalta puolet ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan valtionosuuden pienentämiseen ja puolet työeläkelisien rahoitukseen. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuun liittyen ehdotetaan työttömyyskassalakia edelleen vuonna 1997 väliaikaisesti muutettavaksi. Ansioon suhteutetun työttömyyspäivä-

värahan rahoitusosuuksia muutettaisiin väliaikaisesti siten, että vuonna 1997 valtionosuus olisi 54,5 % ja keskuskassan rahoitusosuus 40 %. Lomautusajalta maksettavien työttömyyspäivärahojen osalta ehdotetaan työnantajien rahoitusosuutta nostettavaksi 67,5 %:iin valtion rahoitusosuuden ollessa 27 %. Vakuutettujen eli työttömyyskassan jäsenten osuus olisi kaikissa päivärahoissa 5,5 %. Lisäksi ehdotetaan työttömyyskassalakia muutettavaksi siten, että lain 29 §:ssä tarkoitettulla työttömyyskassojen keskuskassalla voi olla maksuvalmiutensa turvaamiseksi suhdannerahasto.

Esitys liittyy valtion talousarvioesitykseen vuodelle 1997 ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997 ja, työttömyyskassalain 29 §:n muuttamista lukuun ottamatta, olemaan voimassa vuoden 1997 loppuun.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan ja työeläkelisien rahoitus vuonna 1996

Vuonna 1996 työnantajan työttömyysvakuutusmaksun määrä on 4 % työnantajan maksamasta palkkasummasta, kuitenkin si-

ten, että maksu on 1 % palkkasumman ensimmäisen viiden miljoonan markan osalta. Palkansaajat osallistuvat työttömyysturvan ansioon suhteutetun päivärahan rahoitukseen maksamalla työttömyyskassan jäsenenä kasakohtaisen jäsenmaksun, jolla katetaan 5,5 % työttömyyskassan menoista. Lisäksi kaikki palkansaajat, riippumatta siitä, ovatko työttömyyskassan jäseniä, maksavat palkan-

saajan työttömyysvakuutusmaksua. Maksun suuruus oli vuonna 1994 ja 1995 1,87 % palkasta ja on vuonna 1996 1,5 % palkasta. Maksusta saatavalla tuotolla katetaan osittain ansioon suhteutetun työttömyysturvan menoja ohjaamalla maksun tuottoa alentamaan valtion osuutta ansioon suhteutetun työttömyysturvan rahoituksesta.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuun liittyen ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan rahoitusosuus on muutettu väliaikaisesti vuosina 1994—1996. Lailla työttömyyskassalain 25 § ja 30 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (1323/94) säädettiin siitä, että vuonna 1995 valtion rahoitusosuus ansioon suhteutetun työttömyysturvan päivärahanomaisista on 62,5 %, työnantajien rahoitusosuus 32 % ja kassojen jäsenten rahoitusosuus 5,5 %. Vuonna 1996 menorahoitusosuudet olivat samat (1586/95).

Oikeus työeläkkeen työeläkelisään henkilöllä on silloin, kun hän on saanut ansioon suhteutettua työttömyyspäivärahaa. Työttömyysajat otetaan huomioon työeläkkeissä työeläkelisinä. Näitä kuluja varten työttömyyskassalain (603/84) 29 §:ssä tarkoitettu työttömyyskassojen keskuskassa maksaa työeläkejärjestelmään maksun, mikä olisi peritty, jos henkilöt olisivat olleet työssä.

Työntekijäin eläkelain 12 a §:n (50/85) mukaan työttömyyskassojen keskuskassan tulee suorittaa vuosittain eläketurvakeskuskassalle vakuutusmaksu, joka peittää työttömyysajan huomioon ottamisesta työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, merimieseläkeläisissä (72/56) tarkoitettulle merimieseläkekassalle sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkeläisissä (202/64) tarkoitettulle eläkelaitokselle aiheutuvan vastuun ja muut aiheutuneet kulut. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa maksun prosenttimääränä keskuskassan tukimaksuista. Maksu vahvistetaan siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saataisiin, jos ansioon suhteutettujen päivärahojen perusteena olevista palkoista suoritettaisiin työntekijäin eläkelain keskimääräistä työeläkevakuutusmaksua vastaava maksu. Eläketurvakeskus tilittää varat edelleen eläkelaitoksille tietyn jakoperusteen mukaan. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta vuonna 1996 käytetään 80 milj. markan ylittävältä osalta puolet edellä mainitun työeläkelisän rahoitukseen.

1.2. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu

Työttömyyskassalain 33 §:n 1 momentin mukaan työnantaja, joka tapaturmavakuutuslain (608/48) mukaan on velvollinen vakuuttamaan työntekijänsä, on velvollinen maksamaan työttömyysvakuutusmaksun, joka peritään tapaturmavakuutuslain mukaisesta vakuutuksesta, lukuun ottamatta sanotun lain 57 §:ssä tarkoitettuja vakuutuksia, maksuunpannun vakuutusmaksun lisämaksuna. Työttömyyskassalain 34 §:n mukaan valtioneuvosto vahvistaa vuosittain työttömyysvakuutusmaksun siten, että Työttömyyskassojen keskuskassa voi suoriutua seuraavana kalenterivuonna lain mukaisista velvoitteistaan. Vuoden 1996 työnantajan työttömyysvakuutusmaksusta on säädetty erillislailla (1584/95) edellä kuvatun maksuporrastuksen vuoksi.

Työttömyysturvalain 1 a §:n mukaan yrittäjiksi määritellyistä yrityksen osaomistajista peritään vakuutusperiaatteen mukaisesti vain se osa maksusta, joilla rahoitetaan niitä etuja, joihin myös nämä henkilöt ovat oikeutettuja. Näistä yrityksen osaomistajista peritty työttömyysvakuutusmaksu on vuonna 1996 1 % maksettujen työpalkkojen määrästä.

Työttömyyskassalain 33 a §:n mukaan velvollisuus työttömyysvakuutusmaksun maksamiseen on soveltuvin osin valtion liikelaitoksella, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (627/87). Työttömyysvakuutusmaksu määrätään liikelaitoksen maksamien ennakoperintälain (418/59) 4 §:n tarkoittamien palkkojen määrän perusteella. Liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksun suuruuden vahvistaa valtioneuvosto erikseen. Valtion liikelaitosten työttömyysvakuutusmaksun määräksi vuodelle 1996 on vahvistettu 1 % viiden miljoonan markan osalta ja 2 % tämän ylittävältä osalta.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksulla katetaan työttömyysturvan ansioon suhteutetun päivärahan rahoituksen lisäksi muita menoeria, joista keskeisin on edellä todettu työeläkejärjestelmän työeläkelisien rahoitus. Suurimmat keskuskassan menoerat muodostavat työeläkelisistä johtuvat menot (vuonna 1996 3.814 milj. markkaa) ja tukimaksut yhteensä työttömyyskassoille 4.400 milj. markkaa, joista suurimman menoeran muodostaa ansioon suhteutetun työttömyysturvan rahoitukseen tarvittava meno-osuus (arvio vuodelle 1996 noin 4.150 milj. markkaa). Koululu-

tus- ja erorahaston meno-osuuden on arvioitu vuonna 1996 olevan yhteensä 170 milj. markkaa ja palkkaturvan yhteensä 75 milj. markkaa. Yhteensä keskuskassan menojen on arvioitu olevan vuonna 1996 noin 8.500 milj. markkaa.

Työttömyysvakuutusmaksulla katetaan siis myös menoja, joilla ei ole vastaavuutta julkisella sektorilla. Työsuhteisten osalta liikelaitokset osallistuvat erorahan kustantamiseen koulutus- ja erorahastolle erikseen suoritettavalla summalla valtion talousarviosta.

1.3. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu

Laki vuodelta 1996 perittävästä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta (1585/95) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996 ja on voimassa vuoden 1996 loppuun. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suuruus vuonna 1996 on edellä mainituilta yrityksen osa-omistajilta 0,75 % palkasta ja muilta palkansaajilta 1,5 % palkasta. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuoton arvioidaan olevan 3,4 mrd. markkaa vuonna 1996. Palkansaajilta perittävän työttömyysvakuutusmaksun tuotosta käytetään vuonna 1996 lain 3 §:n mukaan 80 milj. markkaa ylittävältä osalta 50 % työttömyysturvan ansioon suhteutetun päivärahan valtion rahoitusosuuden pienentämiseen ja 50 % työeläkelisiin. 80 milj. markkaa käytetään työttömyyskassalain 19 a §:ssä mainittuun työttömyyskassojen jäsenmaksujen tasaukseen. Jäsenmaksujen tasausta suoritetaan kuitenkin työttömyyskassalain 19 a §:n säännöksistä poiketen niille työttömyyskassoille, joiden työttömyyspäivärahamenot ovat edellisenä vuonna ylittäneet 50 % kassojen jäsentä kohti laskeut keskimääräiset päivärahamenot.

2. Keskeiset ehdotukset

Työttömyysturvan uudistamista koskevan, 26 päivänä huhtikuuta 1996 päivätyn hallituksen päätöksen mukaan valtion rahoitusosuutta ansioturvaan vähennetään painottaen lomautuspäivärahoja. Muutokset tehdään niin, että valtiontalouden säästöjä koskevat päätökset toteutuvat (800 milj. markkaa vuonna 1997, 1 mrd. markkaa vuonna 1998 ja 1 mrd. markkaa vuonna 1999). Rahoitusosuuksia muutetaan valtion hyväksi noin 400 milj. markkaa vuonna 1997, noin 650 milj. markkaa vuonna 1998 ja noin 500

milj. markkaa vuonna 1999. Työttömyyskassojen keskuskassaa koskevia säännöksiä muutetaan siten, että kassassa voi olla suhdannerahasto ja että kassan likviditeetti tulee nykyistä paremmin turvatuksi.

Hallitus täsmensi ja täydensi 25.4.1996 tehtyä työttömyysturvan uudistamista koskevaa päätöstä 8 päivänä toukokuuta 1996 rahoituksen osalta seuraavasti: Vuonna 1997 työnantajien työttömyysvakuutusmaksu pidetään vuoden 1996 tasolla, jolloin työnantajien rahoitusosuus muista kuin lomautuspäivärahoista nousee noin 40 prosenttiin. Työnantajamaksu pidetään nykyisellä tasolla niin kauan, että työnantajien rahoitusosuus (lomautuspäivärahamenot ml) palautuu pysyvän lain mukaiselle 47 prosentin tasolle. Työnantajamaksua ei koroteta missään olosuhteissa. Kassojen rahoitusosuus pidetään pysyvän lain mukaisesti 5,5 prosenttina. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu pidetään vuonna 1997 ennallaan.

Edellä todetun perusteella työttömyysturvan ansioon suhteutetun päivärahan ja työeläkelisien rahoitus perittävien maksujen osalta ehdotetaan vuonna 1997 järjestettäväksi samojen periaatteiden mukaan kuin vuonna 1996. Myös maksujen suuruus olisi sama kuin kuluvana vuonna. Sen sijaan ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan rahoitusosuuksia ehdotetaan muutettavaksi. Työnantajien rahoitusosuus nousisi ehdotuksen mukaan tämänvuotisesta ja lisäksi lomautusajalta maksettavien työttömyyspäivärahojen osalta työnantajat maksaisivat suuremman osuuden kuin muista päivärahoista.

Ehdotuksen mukaan työnantajien rahoitusosuus olisi 40 %, kun se vuonna 1996 voimassa olevan väliaikaisen lain mukaan on 32 % ja pysyvän lain mukaan 47 %. Vastavasti valtion rahoitusosuudeksi ehdotetaan 54,5 %, kun se tänä vuonna on 62,5 % ja pysyvän lain mukaan 47,5 %. Valtion rahoitusosuutta vähentää palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuoton vastaava osuus kuin aikaisempinakin vuosina. Lomautusajalta maksettaviin päivärahoihin työnantajien maksuosuus nousisi 67,5 %:iin, jolloin valtionosuus olisi 27 %. Kassojen vastattava osuus kaikissa päivärahoissa säilyisi 5,5 % :na.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu olisi ehdotuksen mukaan porrastettu työnantajan maksamien työpalkkojen mukaan siten, että maksu olisi 1 % palkkasumman ensimmäisen viiden miljoonan markan osalta ja

tämän rajan ylittävältä osalta 4 %. Palkkasummassa otettaisiin porrastuksessa huomioon ne työnantajan maksamat palkat, joihin ei sisältyisi yrityksen osaomistajille maksettuja palkkoja. Siltä osin kuin kysymys on edellä mainituista yrityksen osaomistajista, jotka työttömyysturvain 1 a §:n mukaan on työttömyysturvassa määriteltä yrittäjiksi, perittävä työttömyysvakuutusmaksu olisi ehdotuksen mukaan edelleen 1 %. Tämä vastaisi arvioidusta keskimääräisestä työttömyysvakuutusmaksusta sitä osuutta, jolla katetaan niiden etujen rahoitus, muun muassa työeläkelisät, joihin myös edellä tarkoitettujen yrityksen osaomistajat ovat oikeutettuja.

Lisäksi ehdotetaan, että työ- tai virkasuhteessa tai muussa palvelussuhteessa olevat henkilöt, joita koskee työnantajan järjestämä pakollinen tai valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetun lain (449/90) nojalla määräytyvä tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettu tapaturmasuoja, osallistuisivat vuonna 1997, kuten vuosina 1994—1996, työttömyysturvan ja työeläkelisien kustantamiseen palkansaajan työttömyysvakuutusmaksulla, jonka suuruus olisi 1,5 % henkilön ennakko-perintälain (418/59) 4 §:n tarkoittamasta palkasta, tuloverolain (1535/92) 77 §:n mukaisesta palkkatulosta ja rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/78) 4 §:n tarkoittamasta palkasta. Jos kysymyksessä on edellä tarkoitettu yrityksen osaomistaja, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suuruus olisi ehdotetun perusteella myös vuonna 1997 0,75 % edellä mainituista palkkatuloista eli se osuus maksuista, jolla katetaan työeläkelisien rahoitusta.

Valtion palveluksessa olevan henkilöstön osalta työeläkelisistä aiheutuvat kulut ovat valtion vastuulla. Tämän vuoksi valtion maksamista palkoista pidätetyn maksun tuotosta käytetään myös vuonna 1997 50 % työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaiseen valtionosuuden vähentämiseen ja 50 % valtion eläkelain 10 a §:ssä tarkoitettun työeläkelisän rahoitukseen. Valtion eläketurvan piirissä on valtion virastojen ja laitosten sekä valtion liikelaitosten henkilökunnan lisäksi myös henkilöä, joka on kuntien tai yksityisen alan palveluksessa. Tällaisia henkilöitä ovat muun muassa kuntien peruskoulujen ja lukioiden opettajat sekä kunnalliset ja yksityiset niin sanotut VAL- ja VAL-TAVA-laitokset. Tämän henkilöstön osalta

ehdotetaan vastaavasti, että työeläkelisän rahoitukseen kohdistuva osuus palkansaajan maksun tuotosta tilitettäisiin Työttömyyskassojen keskuskassan sijasta valtion eläkerahastolle.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Työttömyysasteen arvioidaan laskevan vuonna 1997 15,4 prosenttiin ja kokonaispalkkasumman oletetaan nousevan ensi vuonna verrattuna kuluvaan vuoteen 5,5 %. Ansioon suhteutetun työttömyysturvan kokonaismenot arvioidaan vuonna 1997 12.180 milj. markaksi. Lisäksi valtion varoista maksetaan peruspäivärahana arviolta 1.150 milj. markkaa ja työmarkkinatukena arviolta 4.950 milj. markkaa.

Palkansaajan 1,5 %:n työttömyysvakuutusmaksulla arvioidaan kerättävän noin 3,6 mrd. markkaa. Tuotosta 80 milj. markkaa käytettäisiin TKL 19 a §:ssä tarkoitettuun työttömyyskassojen jäsenmaksujen taaukseen. Ansiosidonnaisen työttömyysturvan rahoitukseen käytettäisiin 1.755 milj. markkaa. Saman verran ohjattaisiin työeläkelisien rahoitukseen, josta valtion eläkejärjestelmän työeläkelisien osuus olisi noin 225 milj. markkaa.

Työnantajien työttömyysvakuutusmaksun tuotoksi vuonna 1997 arvioidaan 6.350 milj. markkaa. Palkansaajamaksuja ohjataan keskuskassalle arviolta 1.530 milj. markkaa. Keskuskassan suurimmat menoerät ovat ansiosidonnaisen työttömyysturvan rahoitus, noin 5,2 mrd. markkaa ja työeläkelisät, arviolta 3,7 mrd. markkaa.

Lomautusajan päivärahoja arvioidaan maksettavan vuonna 1997 noin 1,1 mrd. markkaa, joista työnantajien rahoitusosuus on 740 milj. markkaa ja valtion vajaat 300 milj. markkaa.

Verrattuna pysyvän lain mukaisiin rahoitusosuuksiin (valtionosuus 47,5, keskuskassan 47 ja työttömyyskassojen 5,5 %) valtion osuus ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan menoista olisi noin 550 milj. markkaa suurempi. Työnantajien osuus olisi vastaavasti alempi. Työnantajien osuus työeläkkeiden työeläkelisien rahoituksesta olisi pysyvään lainsäädäntöön verrattuna alentunut noin 1.530 milj. markalla vuonna 1997.

Vuoden 1996 ansiosidonnaisen työttömyysturvan rahoitusosuuksiin verrattuna valtionosuus alenee noin 1.280 milj. markkaa ja työnantajien osuus kasvaa vastaavasti.

Työntekijöiden osuus työttömyyspäivärahamenoista vuonna 1997 kassojen jäsenmaksut ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu huomioon ottaen olisi noin 20 %. Työn-

tekijöiden osuus työeläkejärjestelmän työeläkelisän menoista vuonna 1997 olisi noin 42 % työnantajien osuuden ollessa noin 58 %.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1997

1 §. Pykälässä säädettäisiin työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen suuruus vuonna 1997. Maksu porrastettaisiin viime vuoden tapaan yrityksen maksamien palkkojen määrän mukaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työttömyysturvalain 1 a §:n 1—2 kohdissa tarkoitetuille yrityksen osaomistajille maksetuista palkoista perittävän työttömyysvakuutusmaksun suuruudeksi 1 % maksettujen työpalkkojen määrästä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan työttömyysvakuutusmaksu porrastettavaksi maksetun palkkasumman mukaan siten, että työttömyysvakuutusmaksu työnantajan maksaman palkkasumman ensimmäisen viiden miljoonan markan osalta olisi 1 % ja sen ylittävältä osalta 4 %. Palkkasummana otettaisiin porrastuksessa huomioon ne työnantajan maksamat palkat, joihin ei sisältyisi edellä 2 momentissa tarkoitettuja yrityksen osaomistajille maksettuja palkkoja.

2 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 1997 alusta ja olemaan voimassa vuoden 1997 loppuun.

1.2. Laki vuodelta 1997 perittävästä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta

1 §. Pykälässä säädetään työ- tai virkasuhteessa tai muussa palvelussuhteessa olevien henkilöiden osallistumisesta työttömyysturvan ansioon suhteutetun päivärahan sekä työeläkejärjestelmän ja valtion eläkejärjestelmän työeläkelisien kustantamiseen vuonna 1997. Laki koskisi henkilöitä, joille työnantaja on järjestänyt tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettua pakollisen tapaturmasuojan tai

joita koskee valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetun lain nojalla määräytyvä tapaturmasuoja. Maksua ei siten pidätettäisi tilanteissa, joissa työnantaja on tapaturmavakuutuslain 10 §:n mukaisesti vapaa vakuuttamisvelvollisuudesta. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua ei myöskään pidätettäisi kommandiittiyhtiön ja avoimen yhtiön vastuunalaiselta yhtiömieheltä eikä myöskään perhehoitolaissa (312/92) tarkoituiltu perhehoitajilta, joita tapaturmavakuutuslain 3 a §:n nojalla koskee lakisääteinen tapaturmasuoja.

2 §. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suuruus on 1,5 % henkilön ennakkoeperintälain 4 §:n tarkoittamasta palkasta, tuloverolain 77 §:n mukaisesta palkkatulosta ja rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 4 §:n tarkoittamasta palkasta. Työttömyysturvalain ehdotetun 1 a §:n 1 momentin 1—2 kohdissa tarkoitetuilta työntekijöiltä (yrityksen osaomistajat) pidätettäisiin kuitenkin vakuutusperiaatteen mukaisesti vain se osuus maksusta, jolla katetaan työeläkelisien rahoitusta. Maksun suuruus olisi siten näiden henkilöiden osalta 0,75 % edellä mainituista palkkatuloista vuonna 1997.

3 §. Pykälän mukaan työnantaja pidättää palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun palkanmaksun yhteydessä palveluksessaan olevan henkilön edellä mainituista tuloista. Lähtökohtana on, että maksu pidätettäisiin jokaisen palkanmaksun yhteydessä. Tapaturmavakuutuslain 29 §:ssä tarkoitettua vakuutuslaitokset perivät työnantajalta palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut samassa yhteydessä ja samoin oikeuksin kuin työttömyyskassalain 33 ja 33 a §:n mukaiset työttömyysvakuutusmaksut. Työnantaja olisi siten vastuussa myös palkansaajamaksujen osalta ja maksun viivästyessä olisi velvollisuus suorittaa viivästyskorkoa. Koska valtion palveluksessa olevista henkilöistä ei peritä

työnantajan työttömyysvakuutusmaksua, valtiokonttori huolehtisi palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun perinnästä työnantajilta näissä tilanteissa. Sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamissa määräyksissä todettaisiin, mikä on perittävä vähimmäismäärä.

4 §. Ehdotuksen mukaan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta käytetään vuonna 1997 80 milj. markkaa ylittävältä osalta 50 % ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaisen valtionosuuden vähentämiseen ja 50 % työeläkelisien rahoitukseen siten, että valtion eläkejärjestelmän piiriin kuuluville henkilöille maksetuista palkoista perityistä maksuista puolet ohjataan valtion eläkelain 10 a §:ssä tarkoitetun työeläkelisän rahoitukseen.

Työttömyyskassalain 19 a §:n mukaan eri aloilla vallitsevan työttömyysrasituksen tasoittamiseksi valtio voi suorittaa jäsenmaksun tasausta valtion tulo- ja menoarviossa sanottuun tarkoitukseen osoitettujen määrärahojen puitteissa niille työttömyyskassoille, joiden työttömyyspäivärahamenot ovat edellisenä vuonna ylittäneet 75 %:lla lasketut keskimääräiset päivärahamenot. Ehdotuksen mukaan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta käytettäisiin vuonna 1997 80 milj. markkaa edellä mainittuun jäsenmaksujen tasaukseen, kuitenkin siten, että jäsenmaksujen tasaus suoritettaisiin niille työttömyyskassoille, joiden päivärahamenot ovat ylittäneet 50 %:lla keskimääräiset päivärahamenot. Tarkemmat määräykset työttömyysvakuutusmaksujen tuoton käyttämisestä jäsenmaksujen tasaukseen antaisi sosiaali- ja terveysministeriö.

5 §. Pykälän mukaan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut tilitetään työttömyyskassalain 29 §:ssä tarkoitetulle Työttömyyskassojen keskuskassalle, kuitenkin siten, että vakuutuslaitokset tilittäisivät valtion eläkejärjestelmän piiriin kuuluvien henkilöiden maksuista puolet keskuskassalle ja työeläkelisää koskevan osuuden valtion eläkerahastoon. Vastaavasti valtiokonttori tilittäisi keskuskassalle puolet perimistään maksuista ja toisen puolen maksuista valtion eläkerahastolle. Sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamissa määräyksissä säänneltäisiin tilittämistapa sekä vakuutuslaitosten että valtiokonttorin osalta. Sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi ehdotuksen mukaan oikeus velottaa työttömyyskassojen keskus-

kassan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuja varten avaamaa tiliä välittäessään palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut työttömyyskassoille työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaisen valtionosuuden yhteydessä samalla valtionosuutta vastaavasti vähentäen.

6 §. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi ehdotuksen mukaan verotuksessa vähennyskelpoinen.

7 §. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksujen perimisestä ja tilittämisestä tapaturmavakuutusjärjestelmälle ja valtiokonttorille aiheutuneet kustannukset korvattaisiin palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamissa määräyksissä määrätään.

8 §. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksusta voi työttömyyskassalain 36 §:n mukaan valittaa tapaturmalautakuntaan. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua koskevan muutoksenhaun osalta noudatettaisiin soveltuvin osin, mitä työttömyysvakuutusmaksusta on työttömyyskassalaissa säädetty.

9 §. Tarkemmat määräykset lain soveltamisesta antaisi sosiaali- ja terveysministeriö.

10 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 1997 alusta ja olemaan voimassa vuoden 1997 loppuun. Lakia sovellettaisiin palkkaan, joka on maksettu lain voimassa ollessa.

1.3. Laki työttömyyskassalain 29 §:n muuttamisesta ja 25 §:n ja 30 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

25 §. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotto vähentää valtionosuutta ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan menoista arviolta 1,75 mrd. markkaa. Tähän liittyen ehdotetaan valtionosuutta väliaikaisesti nostettavaksi vuonna 1997 54,5 %:iin kassan maksamista päivärahoista.

29 §. Valtioneuvosto vahvistaa lain 34 §:n mukaan vuosittain työttömyysvakuutusmaksut siten, että Työttömyyskassojen keskuskassa voi suoriutua lain mukaisista velvoitteistaan. Veloitteittensa täyttämiseksi keskuskassalla on 29 §:n 4 momentin mukaan oikeus ottaa markkamääräisiä kotimaisia lainoja. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että keskuskassalla voi olla maksuvalmiutensa turvaamiseksi myös suhdannerahasto.

30 §. Työttömyyskassojen keskuskassan

osuus työttömyyskassojen maksamista päivärahoista ehdotetaan alennettavaksi väliaikaisesti 40 %:iin vuonna 1997. Lomautusajalta maksettavista päivärahoista keskuskassan osuus ehdotetaan nostettavaksi 67,5 %:iin. Näihin lomautuspäivärahoihin luettaisiin sekä kokonaan lomautetuille maksetut päivärahat että ne sovitellut päivärahat, jotka maksetaan sen johdosta, että henkilön päivittäistä tai viikottaista työaikaa on lyhennetty lomautuksen johdosta.

2. Voimaantulo

Laki työttömyysvakuutusmaksusta ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997 ja olemaan voimassa vuoden 1997

loppuun. Laki vuodelta 1997 perittävästä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997 ja olemaan voimassa vuoden 1997 loppuun. Lakia on tarkoitus soveltaa palkkaan, joka on maksettu 1 päivänä tammikuuta 1997 tai sen jälkeen lain voimassa ollessa. Laki työttömyyskassalain 29 §:n muuttamisesta ja 25 ja 30 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997. Lain 25 ja 30 §:n väliaikaista muuttamista koskevat säännökset ehdotetaan olemaan voimassa vuoden 1997 loppuun.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1997**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Työttömyysvakuutusmaksu määrätään sen työpalkkojen määrän perusteella, jonka mukaan työnantajan tapaturmavakuutusmaksu määräytyy.

Työttömyyskassalain (603/84) 33 a §:n 4 momentissa tarkoitettu työttömyysvakuutusmaksu on yksi prosentti työttömyysturvalain (602/84) 1 a §:n 1—2 kohdissa tarkoitetuille yrityksen osaomistajille maksettujen työpalkkojen määrästä vuonna 1997.

Työttömyyskassalain 33 §:ssä tarkoitettu

työttömyysvakuutusmaksu on neljä prosenttia työnantajan maksamien muiden kuin 2 momentissa tarkoitettujen työpalkkojen määrästä vuonna 1997, kuitenkin siten, että työttömyysvakuutusmaksu on yksi prosentti sanotun palkkasumman ensimmäisen viiden miljoonan markan osalta.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1997 ja on voimassa vuoden 1997 loppuun. Lakia sovelletaan vuodelta 1997 suoritettaviin työttömyysvakuutusmaksuihin.

2.

Laki**vuodelta 1997 perittävästä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, työ- tai virkasuhteessa tai muussa palvelussuhteessa olevat henkilöt, joita koskee työnantajan järjestämä pakollinen tai valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetun lain (449/90) nojalla määräytyvä tapaturmavakuutuslaissa (608/48) tarkoitettu tapaturmasuojat, osallistuvat vuonna 1997 työttömyysturvan ja työeläkelisien kustantamiseen palkansaajan työttömyysvakuutusmaksulla. Maksua ei kuitenkaan peritä kommandiittiyhtiön tai avoimen yhtiön vastuunalaiselta yhtiömieheltä eikä perhehoitolaissa (312/92) tarkoitettulta perhehoitajalta.

2 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suuruus on 1,5 prosenttia henkilön ennakko-perintälain (418/59) 4 §:n tarkoittamasta palkasta, tuloverolain (1535/92) 77 §:n mukaisesta palkkatulosta ja rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/78) 4 §:n tarkoittamasta palkasta. Jos kysymyksessä on työttömyysturvalain (602/84) 1 a §:n 1—2 kohdissa tarkoitettu työntekijä (yrityksen osaomistaja), palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suuruus on 0,75 prosenttia edellä mainituista palkkatuloista.

3 §

Työnantaja pidättää palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun palkanmaksun yhteydessä. Tapaturmavakuutuslain 29 §:ssä tarkoitettut vakuutuslaitokset perivät työnantajalta palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun samassa yhteydessä ja samoin oikeuksin kuin työttömyyskassalain (603/84) 33 ja 33 a §:n mukaiset työttömyysvakuutusmaksut. Valtion palveluksessa olevan henkilöstön maksut perii valtiokonttori noudattaen soveltuvin osin, mitä edellä vakuutuslaitoksista säädetään.

4 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta käytetään vuonna 1997 80 miljoonaa markkaa ylittävältä osalta 50 prosenttia työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaiseen valtionosuuden vähentämiseen ja 50 prosenttia työntekijäin eläkelain 12 a §:n (50/85) mukaisen vakuutusmaksun rahoitukseen. Valtion eläkejärjestelmän piiriin kuuluville henkilöille maksetuista palkoista pidätetyn maksun tuotto käytetään vuonna 1997 kuitenkin siten, että 50 prosenttia vähentää työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaista valtionosuutta ja 50 prosenttia käytetään valtion eläkelain (280/66) 10 a §:ssä tarkoitettun työeläkelisän rahoitukseen.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta käytetään vuonna 1997 80 miljoonaa markkaa työttömyyskassalain 19 a §:ssä mainittuun jäsenmaksujen tasaukseen. Jäsenmaksujen tasausta suoritetaan kuitenkin työttömyyskassalain 19 a §:n säännöksestä poiketen niille työttömyyskassoille, joiden työttömyyspäivärahamenot ovat edellisenä vuonna ylittäneet 50 prosentilla kassojen jäsentä kohti lasketut keskimääräiset päivärahamenot.

5 §

Vakuutuslaitokset tilittävät työnantajilta perityistä, valtion eläkejärjestelmän piiriin kuuluvilta henkilöiltä pidätetyistä maksuista puolet työttömyyskassalain 29 §:ssä tarkoitettulle työttömyyskassojen keskuskassalle ja puolet valtion eläkerahastoon. Muut työnantajilta peritys maksut vakuutuslaitokset tilittävät kokonaisuudessaan keskuskassalle. Valtiokonttori tilittää puolet perimistään palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuista keskuskassalle ja puolet valtion eläkerahastoon. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöllä on oikeus velottaa työttömyyskassojen keskuskassan tiliä välittäessään palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut työttömyyskassoille työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaisen

valtionosuuden yhteydessä samalla valtionosuutta vastaavasti vähentäen.

6 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on verotuksessa vähennyskelpoinen siten kuin tuloverolaissa säädetään.

7 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksujen perimisestä ja tilittämisestä tapaturmavakuutusjärjestelmälle ja valtiokonttorille aiheutuneet kustannukset korvataan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta.

8 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua koskevan muutoksenhaun osalta noudatetaan

soveltuvin osin, mitä työttömyysvakuutusmaksusta on työttömyyskassalaissa säädetty.

9 §

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta antaa sosiaali- ja terveysministeriö.

10 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1997 ja on voimassa vuoden 1997 loppuun.

Tätä lakia sovelletaan palkkaan, joka on maksettu lain voimassa ollessa.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**työttömyyskassalain 29 §:n muuttamisesta ja 25 ja 30 §:n väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyyskassalain (603/84) 29 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 21 päivänä marraskuuta 1991 annetussa laissa (1353/91) ja muutetaan väliaikaisesti 25 §:n 1 momentti ja 30 §:n 1 momentti, sellaisena kuin ne ovat 22 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1318/94), seuraavasti:

25 §

Valtionosuus päivärahoista ja ansiotuen ansio-osista

Valtionosuus on 54,5 prosenttia sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymistä palkansajakassan ja yrittäjäkassan työttömyysturvalain 16 §:n nojalla maksamista päivärahoista, kuitenkin siten, että lomautusajalta maksettavista työttömyyspäivärahoista valtionosuus on 27 prosenttia.

29 §

Työttömyyskassojen keskuskassa

Keskuskassalla voi olla maksuvalmiuden turvaamiseksi suhdannerahasto. Keskuskassalla on oikeus ottaa Suomen markkamääriä kotimaisia lainoja velvoitteittensa täyttämiseksi.

30 §

Keskuskassan osuus päivärahoista ja ansiotuen ansio-osista

Keskuskassa maksaa työttömyyskassalle, jolla on oikeus saada täyttä valtionosuutta, 40 prosenttia työttömyyskassan työttömyysturvalain 16 §:n nojalla maksamista ja palkansaajakassan työttömyysturvalain 16 a §:n nojalla maksamista työttömyyspäivärahoista, kuitenkin siten, että lomautusajalta maksettavista työttömyyspäivärahoista keskuskassan osuus 67,5 prosenttia. Tukimaksua ei kuitenkaan suoriteta sellaisista päivärahoista, joiden osalta työttömyyskassalla ei ole oikeutta valtionosuuteen. Valtionosuuden ollessa 24 §:n mukaisesti alennettu, alennetaan tukimaksua samassa suhteessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1997. Lain 25 § ja 30 § ovat voimassa vuoden 1997 loppuun.

Helsingissä 4 päivänä lokakuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

3.

Laki

työttömyyskassalain 29 §:n muuttamisesta ja 25 ja 30 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyyskassalain (603/84) 29 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 21 päivänä marraskuuta 1991 annetussa laissa (1353/91) ja muutetaan väliaikaisesti 25 §:n 1 momentti ja 30 §:n 1 momentti, sellaisena kuin ne ovat 22 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1318/94), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 §

Valtionosuus päivärahoista ja ansiotuen ansio-osista

Valtionosuus on 47,5 prosenttia sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymistä palkansajakassan ja yrittäjäkassan työttömyysturvalain 16 §:n nojalla maksamista päivärahoista.

25 §

Valtionosuus päivärahoista ja ansiotuen ansio-osista

Valtionosuus on 54,5 prosenttia sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymistä palkansajakassan ja yrittäjäkassan työttömyysturvalain 16 §:n nojalla maksamista päivärahoista, kuitenkin siten, että lomautusajalta maksettavista työttömyyspäivärahoista valtionosuus on 27 prosenttia.

29 §

Työttömyyskassojen keskuskassa

Keskuskassalla on oikeus ottaa Suomen markkamääräisiä kotimaisia lainoja velvoitteittensa täyttämiseksi.

Keskuskassalla voi olla maksuvalmiuden turvaamiseksi suhdannerahasto. Keskuskassalla on oikeus ottaa Suomen markkamääräisiä kotimaisia lainoja velvoitteittensa täyttämiseksi.

30 §

Keskuskassan osuus päivärahoista ja ansiotuen ansio-osista

Keskuskassa maksaa työttömyyskassalle, jolla on oikeus saada täyttä valtionosuutta, 47 prosenttia työttömyyskassan työttömyysturvalain 16 §:n nojalla maksamista ja palkansaajakassan työttömyysturvalain 16 a §:n nojalla maksamista työttömyyspäivärahoista.

30 §

Keskuskassan osuus päivärahoista ja ansiotuen ansio-osista

Keskuskassa maksaa työttömyyskassalle, jolla on oikeus saada täyttä valtionosuutta, 40 prosenttia työttömyyskassan työttömyysturvalain 16 §:n nojalla maksamista ja palkansaajakassan työttömyysturvalain 16 a §:n nojalla maksamista työttömyyspäivärahoista,

Voimassa oleva laki

Tukimaksua ei kuitenkaan suoriteta sellaisista päivärahoista, joiden osalta työttömyyskassalla ei ole oikeutta valtionosuuteen. Valtionosuuden ollessa 24 §:n mukaisesti alennettu, alennetaan tukimaksua samassa suhteessa.

— — — — —

Ehdotus

kuitenkin siten, että lomautusajalta maksettavista työttömyyspäivärahoista keskuskassan osuus 67,5 prosenttia. Tukimaksua ei kuitenkaan suoriteta sellaisista päivärahoista, joiden osalta työttömyyskassalla ei ole oikeutta valtionosuuteen. Valtionosuuden ollessa 24 §:n mukaisesti alennettu, alennetaan tukimaksua samassa suhteessa.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1997. Lain 25 § ja 30 § ovat voimassa vuoden 1997 loppuun.

— — — — —

